

Helse- og omsorgsdepartementet - HOD

Postboks 8011 Dep
0030 OSLO

Vår referanse: 19/02464-2
Arkivkode: G00
Saksbehandler: Lars Runar Zahl-
Jensen,
Deres referanse:
Dato: 10.12.2019

KS høringsuttalelse om forskrift om miljø og helse i barnehager, skoler og skolefritidsordning

Vi viser til høringsbrev av 27. september 2019 fra Helse og omsorgsdepartementet (HOD) vedrørende ny forskrift om miljø og helse i barnehager, skoler og skolefritidsordning. KS har følgende innspill til høringen:

Krav til internkontroll etter modell av internkontrollbestemmelsen i ny kommunelov.

Kommuneloven slår fast at målet med internkontrollen er å sikre at lover og forskrifter følges. Det er kommunedirektøren som er ansvarlig for internkontrollen. Internkontrollen omfatter alt som ligger innenfor ansvarsområdet til kommunedirektøren. Loven oppstiller minstekrav til internkontroll.

KMD hadde nylig på høring forslag til endringer av internkontrollbestemmelser i en rekke lover og forskrifter på ulike sektorer. De foreslåtte endringene var en konsekvens av at reglene om internkontroll med kommuneplikter i hovedsak skal følge av den nye kommuneloven og ikke av særlovgivningen.

Stortingets mål med særlovsgjennomgangen på internkontroll var å få til en «mer helhetlig og enkel reguleringer av internkontroll». Komiteen støttet at en ny internkontrollregel blir en «mer omfattende bestemmelse i kommuneloven enn dagens, men samtidig mindre detaljert enn en del av reguleringen i særlovgivningen».

HODs forslag til internkontrollbestemmelse i forskriften undergraver og bryter med intensjonen til Stortinget om en mer enhetlig og enkel regulering av internkontroll for kommunen. KS mener at med internkontrollbestemmelsen i ny kommunelov er det nå unødvendig og ikke ønskelig med en internkontrollbestemmelse i denne forskriften. Bestemmelsen som er foreslått av HOD innebærer en kompliserende, snarere enn en forenkling av internkontrollregelverket, siden bestemmelsen stiller de samme kravene til virksomhetsnivået som kommuneloven § 25-1 stiller til kommunedirektørnivået, noe som innebærer en svært uheldig dobbelregulering som utfordrer kommunedirektørens helhetlige ansvar.

KS mener det er positivt at det stilles like krav til internkontroll for private og kommunale virksomheter. KS har tidligere støttet forslag om innføring av internkontrollbestemmelser for private barnehager og fremhevet at dette vil føre til bedre og mer målrettede risikovurderinger og tilsyn fra barnehagemyndigheten. KS mener derfor det med fordel kan presiseres at bestemmelsen i den foreslåtte forskriften, kun skal gjelde private virksomheter og at kommunens virksomhet er omfattet av kravet til internkontroll i kommuneloven.

Informasjonsplikt

KS støtter ikke en egen informasjonsplikt i denne forskriften. Barnehager, SFO og skoler er allerede forpliktet til å informere om rettigheter og saker som er av viktighet for barn, elever og foreldre.

Klage

KS mener forslag til bestemmelse om klage er en vesentlig endring og av prinsipiell karakter. Slik forslaget foreligger gir det individuell klagerett for eleven eller foreldre. Dette er samtidig en uklar bestemmelse da klagen til elever og foreldre kun ser ut til å gjelde kommunens vurdering av å følge opp forhold ved tilsyn.

Videre er det forholdet at staten er klageinstans for kommunale vedtak en vesentlig inngripen i det kommunale selvstyre. Det er i mange klagesaker knyttet betydelig skjønn både til juss, faktum, og hensiktsmessighetsvurderinger, og disse vurderingene bør ligge til det kommunale nivået. Statlige klagevedtak kan gi store presedensvirkninger i kommunene. Det innebærer at kommunen som har det økonomiske ansvaret ikke er den som har endelig kompetanse til å treffe vedtak, og at viktige beslutninger for kommunene blir avgjort på saksbehandlingsnivå i statlige etater og fylkesmannsembeter. Dette medfører at kommunene settes i dårligere stand til å utføre sitt samfunnsoppdrag.

KS mener prinsipielt at klager skal gå til kommunen, ikke til fylkesmannen.

Tilstrekkelig tid og ro til å spise

Forslaget om å regulere tid og omstendigheter rundt spisesituasjoner i barnehage, skole og skolefritidsordninger er etter KS syn et eksempel på unødvendig detaljstyring. Miljø er i forskriften hovedsakelig knyttet til det fysiske miljøet. Det må ses i sammenheng med at både barnehageloven og opplæringsloven har bestemmelser om det psykososiale miljøet.

KS er enige i at barn og elever har behov for tilstrekkelig tid og ro til å spise. Vi har tillit til at dette er forhold som vurderes godt lokalt. Forslaget berører forhold som ikke gjelder det fysiske miljøet og bør derfor unngås regulert i denne forskriften. Dersom det likevel er behov for å regulere forhold ved måltidene, må det relateres til fysisk miljø og ikke organisering av tiden i barnehagen og skolen. Forslag til formulering kan eventuelt være:

Virksomheten skal sørge for et fysisk miljø som ivaretar måltidets sosiale funksjoner.

Virksomheten skal sørge for at det fysiske miljøet legger til rette for at barnehagebarn og elever får tilstrekkelig ro til å spise.

Krav oppstartsgodkjenning

For å ivareta kravet om at virksomheten må være godkjent etter annet lovverk, før det gis godkjenning etter barnehageloven bør det fortsatt være en godkjenningsordning hjemlet i denne forskriften.

KS støtter et krav om oppstartsgodkjenning. Det følger av dette at virksomheten er underlagt de til enhver tid gjeldende krav i forskriften og at dette skal sikres gjennom blant annet internkontroll, vedlikeholdsplaner og tilsyn. Samlet vil dette være grep som kan underbygge forståelsen av det kontinuerlige arbeidet med å sørge for at formålet med forskriften oppfylles.

Endring i opplæringsloven §9A – 7

KS støtter at de to første leddene utgår av loven. Vi støtter ikke forslaget om å endre reglene om saksbehandling fra forvaltningslovens til folkehelseslovens regler.

Med hilsen

Helge Eide
Områdedirektør

Trond Kalhagen
Konst. avdelingsdirektør